

bindelse, det maa blive en Forhandling, et Punkt for sig selv. Tages det nemlig i denne Forbindelse, forsøges Menighederne efter al Sandhulighed med en ny, og det vil jo stille Sagen mere usikkert. Et andet Hovedpunkt, nemlig Lønningerne, skal jeg ikke gaa meget ind paa; det finder jeg paa Sagens nuværende Standpunkt ikke Anledning til. Hvad jeg har fremhævet her, er, at de fastsatte Lønninger og Lønningsmaaden, Klasseinddelingen af Præsteembederne, er ugunstigere ikke blot end Regeringsforslagets, men ogsaa ugunstigere end det, der opstilledes af Landstingsudvalget, baade af Fler-tallet, som hørte til Højre, og af Mindretallet, som hørte til Venstre. Det er en Rendsgerning, som jeg holder mig til, og det vil altsaa dog være ganske naturligt, at jeg siger: Ugunstigere end endogaa Mindretallet den Gang har stillet Forholdet op, kan jeg ikke være med til at stille det. Hvad angaar det andet store Hovedpunkt, Spørgsmaalet om Præstegaardsjorderne, har jeg foreløbig accepteret den Tanke, som man nu en Gang er bleven enig om: Præstegaardenes Reduktion paa denne Maade. Jeg har blot tilladt mig at udtale en Tvivl, om Tanken er rigtig udført, og denne Tvivl er, som jeg allerede har berørt, fremsat ogsaa af praktiske Mænd her under denne Forhandling, om end paa en anden Maade og i andre Retninger. Den er vel altsaa ikke aldeles ubegrundet. Dersom man nemlig kommer til at danne det, som er forbeholdt Præstegaarden, til et Agerbrug, som er uhenftigtsmæssigt og nationaløkonomisk uheldigt, saa vilde det i enhver Henseende være uheldigt. Den eneste Reservation, jeg for saa vidt har taget, er, at jeg har sagt: Lad den Kommission, som skal fastsætte Præstegaardsablens Reduktion, have noget friere Hænder, saa at den, i Stedet for som efter Forslaget blot at kunne borttage og formindske Præstegaardsablens og bringe den ned under det vedtagne normale, ogsaa kan efter de givne Forhold, paa givne Steder, hvor Forholdene kunne gøre det hensigtsmæssigt, altsaa af et Hensigtsmæssighedshensyn, forhøje den. Dette behøver ikke at betyde en Forhøjelse af Lønningerne for Præsten, idet man kan betragte det som en Hjemmeindtægt, der afskaar i Pengedybsen. Altsaa i Hovedpunktet erklærer jeg mig ikke uenig, og med Hensyn til det store og ny Spørgsmaal, som er kommet ind i denne Forbindelse, om Anvendelsen til Husmandslobder af det, man betragter som oversludigt og derfor frastiller Præstegaardsjorden, har jeg, da denne Sag sidste Gang blev forhandlet ligesom i disse Dage udtalt og udtaler atter nu, at Tanken

har i og for sig min Sympati. Jeg har kun fundet Anledning til at udtale den ene Reservation, som jeg allerede udtalte, da det var fremsat som et Lovforslag for sig selv, at de kirkelige Lønningsmidler som Helhed ikke maatte tabe derved. Det mener jeg rigtig nok, vil jeg sige ogsaa over for en Bemærkning af den ærede Forslagsstiller, at jeg har Ret til at sige indeholdtes i mine Ytringer i forrige Samling. Det har ikke været min Mening dermed at opfordre til ikke at give Husmandslobderne billigere bort, end deres Markedsværdi er, men jeg har ment, at det ikke maatte være de kirkelige Lønningsmidler, som led derved, og det mener jeg rigtig nok, at de efter dette Forslag komme til eller dog ikke ere sikrede imod. Der er ikke i Forslaget sikret de kirkelige Lønningsmidler den virkelige Værdi paa Markedet, men kun en Værdi, der er fastsat ved Lov efter en mere eller mindre stønsmæssig sat Gennemsnitspris. Men i øvrigt vil jeg sige, at denne Tanke om Udflytning til Husmandslobder, som har min fulde udelte Sympati, væsentlig af de Grunde, som det ærede Medlem for Præsts Amts 6te Valgkreds (Bojsen) udviklede om den Betydning, det har i Arbejderspørgsmaalet og det sociale Spørgsmaal — at denne Tanke har jeg efter den Anledning, som Lovforslaget i Fjor gav, hyslet en Del med i denne Forbindelse for at se, hvorledes den mulig kunde realiseres. Jeg er ganske vist kommen til den Overbevisning, at der er større Vanskeligheder derved, end dette Lovforslag forudsætter, men imidlertid tror jeg, at nogle af disse Vanskeligheder kunne ryddes af Vejen, og at med Hensyn til nogle af de Betæneligheder, som der naturlig maa være derved, hvad der er fremhævet af forskellige ærede Medlemmer, nemlig at man ikke faar Købere til Lobderne, mener jeg, at man nok kan ordne Forholdet paa en lettere og billigere Maade, end her er foreslaaet. Naar man saaledes tænker sig, at man skal have en Kommission, som skal fastsætte, hvor meget der skal fradrages Præstegaardene, hvor meget der kan afhændes, saa er der meget liden Grund til at sige, at det skal gøres nu straks. Kommissionen kommer da til at sidde med disse Lobder uden maaske at vide, hvor den skal blive af med dem paa Statens Vegne. Der er al Grund til ogsaa at lade Kommissionen bestemme Tidspunktet, naar de skulle afhændes, under Hensyn til Markedets Tilstand, Forpagtningsrettighederne og vedkommende Præsts Ret, og at bestemme, at indtil det Tidspunkt, som Kommissionen fastsætter, blive Lobderne ved Præstegaarden. Man kan ad denne Vej